

"צ'יקה, הכלבה בגטו"

מאת בת שבע דגן

כתיבת התכנית: רונית בנתורה

ביום הזיכרון לשואה ולגבורה הילדים שומעים את הצפירה ומשתתפים בטקס רשמי של בית הספר. יש ילדים שמשתתפים בטקסים שנערכים ביישוב שהם גרים בו, ויש ששומעים סיפורים מהוריהם על בני משפחתם - נספים או ניצולים. מערכת החינוך שוקדת לחנך ילדים מהגיל הצעיר על פי מורשתו של העם, ההיסטוריה שלו ותרבותו, ובכלל זה החגים והמועדים וימי הזיכרון, חלק בלתי נפרד מההווה החינוכית.

הספר **צ'יקה, הכלבה בגטו** נכתב לקוראים בני הגיל הצעיר, והוא מספר סיפור מימי השואה דרך עיניו של ילד בן חמש המסרב להיפרד מכלבתו האהובה. בגטו בפולין הנאצים מצווים על היהודים, על פי חוקי נירנברג, למסור את כלביהם בשל האיסור להחזיק בביתם חיות מחמד. מיכאש בן החמש קשור מאוד לכלבתו ומסרב למסור אותה. הוריו מחפשים פתרון שיאפשר להם לשמור על צ'יקה, ומיכאש שותף פעיל בהחלטות. הסיטואציה המתוארת בסיפור אינה מוכרת לילדים בני ימינו - משפחה במצוקה בתקופת המלחמה.

המורה תעורר את המודעות לנושא תוך "נגיעה" במושגים גטו ונאצים.

- התלמידים יבינו שבזמן מלחמת העולם השנייה ליהודים לא הייתה מדינה. מאז הקמת מדינת ישראל מקנה לנו ביטחון. אנו נתונים בעימות עם מדינותינו השכנות ועם מדינות ערב בכלל, אך ביכולתנו להגן על עצמנו. כמו כן מדינת ישראל רואה את עצמה מחויבת לסייע ליהדות התפוצות. הקמת המדינה שינתה את מעמדם של יהודי התפוצות ממיעוט חסר מדינה למיעוט שיש לו מדינה, ושינוי זה העניק ליהודים תחושת שייכות וביטחון ומקור להזדהות וגאווה. תחושות אלו עוררו אצל רבים מיהודי הגולה את הרצון להיות מעורבים בגורלה של מדינת ישראל. רבים מיהודי הגולה רואים במדינת ישראל מרכז לאומי ותרבותי של העם היהודי כולו.

- המורה תתווך לילדים את הנושא באופן שיגרום להם לתחושת ביטחון:

התכנית תילמד תוך מתן עוגנים רגשיים המשרים ביטחון ומפתחים תחושת מסוגלות. העוגנים יבואו לידי ביטוי בדמות המורה המלמד ובאמצעות התוכן הנלמד:

א. לשם יצירת תחושת ביטחון וכדי להבטיח רצף חינוכי וערכי, התהליך יובל על ידי מחנכים בעלי קשר משמעותי וקבוע עם התלמידים או מורים משמעותיים לתלמידים.

ב. העיסוק באבדן, במוראות השואה ובשיטה הנאצית יעשה בהתאמה ליכולת הרגשית והקוגניטיבית של הלומד ובהקפדה על הימנעות מתיאורים מוחשיים קשים להכלה, מתיאורי זוועות ומשימוש בסימולציות.

מתוך רציונל התכנית <http://cms.education.gov.il/EducationCMS/Units/Moe/Shoa/Rezional.htm>

• המורה תדבר על הערכים המשתקפים בסיפור, לדוגמה:

- עזרה לזולת: גברת הנוסיה, פולנייה לא יהודייה, עוזרת לשמור על הכלב של המשפחה.
 - גבורה: "1. כוח, חוזק, תוקף. 2. מעשה נועז" (מתוך **מילון ספיר**, הוצאת הד ארצי). גבורה נולדת מהתגברות של ה"עצמי" על כוחות פנימיים שמושכים לכניעה לחולשות ולפחדים. כל גבורה היא בראש ובראשונה גבורת הרוח. באותה תקופה נדרשו מהיהודים מאמצים רבים כדי לנהל אורח חיים תקין, ולכן עצם דבקתם בחיי היום-יום וההתעקשות לשרוד הם גבורה.
 - אומץ לב ואחריות הם תכונות וערכים הבאים לידי ביטוי בהתנהגות של בני המשפחה.
- יש להבהיר לילדים שהתקופה הקשה שבה קרה הסיפור הייתה לפני הרבה שנים. (חשוב להבהיר כי הילדים והוריהם עדיין לא נולדו.) יש להדגיש את עקרון הריחוק: "זה קרה בארצות רחוקות" (מתוך הסיפור: "זה קרה בארץ פולין בזמן המלחמה"). באותה תקופה אנשים (שניתן להגדירם "נאצים") עשו מעשים חמורים כלפי היהודים, ולזה אנו קוראים "שואה" (הגדרת המילה "שואה" - אסון גדול, משהו רע מאוד).
- חשוב להמחיש כיצד יהודים באותה תקופה הצליחו להתקיים על אף התנאים הקשים בדוגמאות כגון אלו: "גם כשלאנשים היה מעט מאוד אוכל, הם נתנו ממנו לאחרים. הם גם עזרו זה לזה ושמרו על תקווה". יש להוסיף ולהדגיש כי בתקופה זו היו אנשים לא יהודים שעזרו ליהודים (מתוך הסיפור: "גברת הנוסיה לא יהודייה, היא גרה מחוץ לגטו [...] נבקש אותה שתקח את הכלבה עד שהמלחמה תגמר").

הספר מקרב את הילדים למציאות הקשה באמצעות "עוגן" - הוריו של מיכאש שנמצאים כל הזמן לצדו. התמקדות בסיפורו של ניצול תוך שימת דגש על "עוגנים נפשיים" שיקלו על ההתמודדות. בעזרת המפגש עם דמות מרכזית אחת תיווצר אמפתיה שתאפשר להכיל את הנושא ולהכיר מושגי יסוד ראשוניים. הידיעה שגיבור הסיפור ניצל מוסיפה לתחושת הביטחון. מתוך רציונל התכנית,

<http://cms.education.gov.il/EducationCMS/Units/Moe/Shoa/Rezional.htm>

בסוף הסיפור צ'יקה חוזרת למשפחה, והילדים חווים סגירת מעגל. הילד מיכאש עבר תקופה קשה, אך היא הסתיימה, והוא ובני משפחתו שרדו ממנה. סוף הסיפור אופטימי, משרה תקווה ומונע טראומה.

הסברים כלליים

שוחחו עם התלמידים על מושגים או נושאים בסיסיים מתקופת השואה:

מלחמת העולם השנייה

המלחמה הגדולה בעולם שידעה האנושות. המלחמה נמשכה שש שנים, והשתתפו בה כחמישים ושבע מדינות, ובהן כל המעצמות של אותה תקופה. המלחמה פרצה באירופה אך התפשטה גם לאזורים נוספים - אפריקה, המזרח התיכון ועוד.

שואה

במלחמת העולם השנייה כבשו הגרמנים שטחים נרחבים באירופה. הם ועוזריהם פעלו כדי לפגוע ביהודים: ריכוז היהודים בגטאות ובמחנות, עבודה קשה ללא תמורה, רצח ועוד. האו"ם נוסד בשנת 1945 לאחר מלחמת העולם השנייה כדי להעמיד בסיס לשיח בין מדינות. חוק זכויות האדם וחופש הפרט הקיים היום מגן עלינו מפני שואה נוספת.

גרמנים נאצים

בזמן מלחמת העולם השנייה שלטו בגרמניה הנאצים. הנאצים היו בעלי השקפת עולם גזענית שלפיה "גזעים" אנושיים מסוימים הם עליונים לעומת גזעים אחרים.

גטו

שם לאזור (רחוב או שכונה) שמופרד משאר חלקי העיר באמצעות חומות או גדרות. היהודים הועברו לגטאות ונאלצו להיפרד מכל מה שמוכר להם ולהסתגל לסביבה חדשה, ענייה וצפופה.

טלאי צהוב

בתקופת השואה חייב השלטון הנאצי את כל היהודים לשאת תג זיהוי בצורת מגן דוד מבד צהוב. יהודי שלא נשא תג היה צפוי לעונש. מטרת מדיניות זו הייתה לסמן את היהודים, לבודד ולהבדיל אותם מהאוכלוסייה המקומית כדי להשפילם.

ברחבי אירופה בתוך הטלאי נכתבה המילה "יהודי" בשפה המקומית, לדוגמה: בגרמנית Jude, בצרפתית Juif ובהולנדית Jood.

http://education.yadvashem.org/he-vav/pdf/creating_poster4_a.pdf

הצעות לפעילויות הטרמה לקריאה

בעקבות הציור בכריכה, שם הספר והתקציר.

המטרה: לקרב את הסיפור לעולמם של הילדים בעזרת בעל חיים

דיון על הכריכה: הילד והכלב מביעים שמחה, וברקע בניינים שכמה מהם כמו רחוקים, נטושים ועזובים:

1. התלמידים יתבוננו בכריכת הספר, ייעזרו בציור שעל כריכת הספר ובשם הסיפור וישערו על מה מסופר.
2. המורה תקריא את התקציר בגב הכריכה, והילדים יעלו את השערותיהם באשר לתוכן הסיפור.
3. הילדים יקבלו איור של כלב, יצבעו אותו ויכתבו את השערותם באשר לתוכן הסיפור.
4. הילדים יקבלו רצועת נייר עם שם היצירה ויכתבו מה לדעתם מסופר בסיפור.

כדי לקרב את הילדים לסיפור, נשתמש בידע האישי שלהם על כלבים:

5. מה אנו יודעים על כלבים? התלמידים יכתבו על פתקים מה הם יודעים על כלבים ויתלו את הפתקים.
6. תלמידי הכיתה יעסקו בקשרים שלהם לכלבים המוכרים להם:
 - מה הקשר שלי לכלב?
 - מה אני אוהב בו?
 - אילו התנהגויות מיוחדות יש לכלב זה?
 - מה כל אחד מבני המשפחה אוהב לעשות עם הכלב?

ניתן להקים לוח מעוצב עם התוצרים.

כמו כן אפשר לבקש מהתלמידים להביא תמונות של כלבים לקישוט.

הצעות להפעלות בעקבות קריאת הסיפור

לאחר קריאת הסיפור המורה תזמין את התלמידים לשאול שאלות ולהביע את תחושותיהם:

- בעקבות קריאת הסיפור כתבו שאלה שמסקרנת אתכם.
- לוי וכלתם לשאל את אחת הדמויות שאלות, מה הייתם שואלים?
- מה הם הזמן והמקום המתארים בסיפור?
- איזו בעיה מציגה המספרת?
- מדוע נאלצה המשפחה למסור את צ'יקה למשמרת אצל מכרה לא יהודיה?
- כיצד הגיב מיכאש על הצו למסור את כלבתו האהובה?
- מה אנחנו יודעים על מצבם של בני המשפחה?
- מה דעתכם על החלטתו של האב?
- תארו את מחשבותיו ואת רגשותיו של מיכאש.
- כתבו בעיות שעלו בסיפור. כיצד פתרה אותן המשפחה?
- בחרו דמויות מהסיפור, ותארו תכונה שמאפיינת אותה. הביאו מן הסיפור דגמה המלמדת על תכונה זו.
- איזו תכונה שמצאתם בדמויות הייתם רוצים שתהיה בכם?
- מה נתן ללמד על אביו של מיכאש?
- מה למדתם מהסיפור?
- במה שונים החיים שלנו כיום מהחיים בתקופה המתארת בסיפור? במה דומים חיינו לחיים אז?
- ספרו על מקרה שבו נאלצתם לעשות משהו שלא רציתם.
- כתבו המשך לסיפור.
- הכינו תעודת זהות לספר: שם הסופרת, שם המאיר, שם הוצאת הספרים, קורות חייה של הסופרת, גבורי הסיפור.
- כתבו דו-שיח בין הדמויות.
- כתבו משהו ששמח אתכם בסיפור ומשהו שהעציב אתכם.

- לפניכם רשימת רגשות: אילו רגשות חשבתם כששמעתם או קראתם את הספור? הסבירו את תשובתכם.

רגשות:

- שמחה: אשר, הנאה, בטחון, תקנה, התלהבות, גאון
- אהבה: חמימות, חבה, קרבה, רגישות, התרגשות
- שלווה: רגיעה, הקלה, ספוק, נעימות
- בלבול: מבוכה, הסוס, אי-נוחות, תדהמה
- פחד: אשמה, בושה, דאגה, מתח
- רגז: עצבנות, כעס, לחץ
- עצבות: בדידות, אכזבה, כאב, געגוע

פעילות חויתית:

צירו ציור המבטא את רגשותיכם. כתבו את תחושותיכם בציור.

- צירו ציור המתאר את צ'קה.
- צירו ציור בעקבות הספור.
- הכינו כריכה חדשה לספר.
- הכינו מצגת בעקבות קריאת הספור, ושלבו בה את קורות חייה של הכותבת.
- בחרו משפטים מהספר שהייתם רוצים לזכר ועצבו מהם כרזות.

על הסופרת

בת שבע דגן סופרת ילדים, כותבת על תקופת מלחמת העולם השנייה, תקופת השואה, ועל ההשלכות של תקופה זו לחיינו עכשיו. בזמן זה היתה נערה ושרדה. ילידת לודז' בפולין. בפרוץ מלחמת העולם השנייה למדה בחטיבת הביניים. היחידה מבני המשפחה שנותרה בחיים תחת הכיבוש הנאצי. בתום המלחמה עלתה לארץ ישראל וכיום גרה בחולון. בארץ למדה במכללת שיין למורים וגננות והחלה את עבודתה כגננת. במהלך עבודתה התקדמה לתפקידים כמורת מורים ומדריכת גננות. למדה באוניברסיטה העברית בירושלים תואר ראשון בייעוץ חינוכי והמשיכה לתואר שני בארה"ב ללימודי ייעוץ פסיכולוגי. עבדה כפסיכולוגית חינוכית וניהלה את מדור גני הילדים בשירות הפסיכולוגי של עיריית תל אביב-יפו. במשך השנים עוסקת בת שבע בכתיבה. כמו כן, מנחה קבוצות נוער ומבוגרים, מרצה אורחת בכנסים ובפאנלים שונים בארץ וברחבי העולם. במפגשים אלו היא מספרת את חוויותיה מתקופה קשה זו, ומביאה את ה"אני מאמין" שלה לגבי ערכיות האדם, התנהגויות אנושיות והחשיבות בהבחנה בין טוב ורע.

מתוך ספרה: "היום בכתה לי הצפירה" עמוד 5:

"... את הילדה ואתה הילד:

המשיכו לשאול שאלות,

המשיכו לחפש תשובות,

המשיכו לדעת ולהבדיל

בין הטוב והרע,

ובמקום לשנוא,

ללמוד איך לכבד ולאהוב"

את ראשית דרכה המקצועית החלה כגננת. בגן ילדים שאלו אותה פעמים רבות לגבי המספר המקועקע על ידה: "מדוע כתוב לך על היד מספר?" שאלות אלו חזרו על עצמן. בת שבע הבינה את הצורך לתת מענה לנושא לגיל הרך, והחלה לחפש את התשובות המתאימות. בספריה המיועדים לילדים צעירים מעבירה את נושא השואה בזהירות, תוך התאמה התוכן לגיל. בתחום גישור חומרים אלו לגיל הרך נחשבת הסופרת חלוצה.

ההשראה לכתיבת הספר "צ'יקה הכלבה בגטו" הגיעה ממודעה שראתה בגטו, בה כתוב כי יש למסור את הכלבים שגידלו בבתים והאיסור לגדל חיות מחמד, את זה לא שכחה אף פעם! על סמך ארוע זה פיתחה את העלילה. למיקאש, קרוב משפחה של בת שבע, היתה כלבה ושמה צ'יקה, ולכן חשבה עליו, ועל אובדן הכלבה והזדהותה עם כאבו של מיקאש ומשפחתו.

בסיפור עולה דמותה של הַנוֹסֶּפֶה, אשה פולניה לה מוסר אביו של מיקאש את צ'יקה למשמורת עד סוף המלחמה. ואכן היא עושה זאת בנאמנות ואחריות, לדברי בת שבע, הכניסה דמות זו היא על מנת להזכיר שגם בעולם של רשע, יש אנשים טובים. במשך השנים פורסם 5 שפות. נכתב בעברית ותורגם ל: אנגלית, גרמנית, רוסית, פולנית.

בת שבע בביתה באולון, יוני 2017

צ'יקה הפלכה בגטו

בת-שבע דגן
איורים: אבי כץ

© כל הזכויות שמורות תשס"ט 2009 All rights reserved

להוצאת ספרים Publishing House Ltd Books'r'us

טל' 03-5048383 Tel:

דואר אלקטרוני: e-mail: studiogalit@zahav.net.il

ניקוד והגהה: שרה שריג Sara Sarig punctuation and proofreading:

איורים: אבי כץ Avi Katz illustration:

עיצוב גרפי והפקה: גלית גרין Galit Green graphic design:

הודפס בישראל Printed in Israel

אין לשכפל, להעתיק ולצלם כל חלק שהוא מהחומר בספר זה.

ספר זה ראה אור לראשונה

בהוצאת מורשת-בית עדות ע"ש מרדכי אנילביץ

צ'יקה הפלכה בגטו

בת-שבע דגן

זֶה קָרָה בְּאֶרֶץ פּוֹלִין בְּזְמַן הַמְּלַחְמָה.
הַגְּרָמָנִים הִנְאָצִים צוּוּ עַל הַיְהוּדִים לָגוּר
בְּשִׁכּוּנָה נִפְרָדָת, וְאָסוּר הָיָה לָהֶם לְצֵאת
מִמֶּנָּה. לְשִׁכּוּנָה כְּזֹאת קוֹרְאִים גֵּטוֹ.
מִיכָאֵשׁ גַּר שָׁם עִם אָבִיו וְאִמּוֹ בְּדִירָה קְטַנָּה.
מִיכָאֵשׁ הוּא שָׁם פּוֹלְנִי, בְּעֵבְרִית זֶה מִיכָאֵל.
בֶּן חֲמֵשׁ הָיָה, קְטַן קוֹמָה, רָזָה, פָּנָיו עֲגֻלִים
וְעֵינָיו כְּחֵלוֹת גְּדוֹלוֹת.

מיכאש אָהב בעלי חיים, אַךְ יוֹתֵר מִכָּל אֲהָב פְּלָבִים.
הֵיטָה לוֹ פְּלָבָה, צ'יקָה שְׂמָה, וְלִצ'יקָה –
פְּרוֹה מִסְתַּלְסָּלֶת גְּלִים גְּלִים, בְּצַבֵּעַ חוּם,
פְּרָצוּף מְאָרֵךְ וְאַזְנִים אֲרָכּוֹת שֶׁהִתְנַדְּנְדּוּ בְּהִלְכָּה.
בְּקָר-בְּקָר הֵיטָה צ'יקָה רָצָה לְמִטָּתוֹ שֶׁל מִיכָאשׁ
וְנוֹבַחַת הֵב-הֵב.

מיכאש הָיָה מְלִטֵף אֶת פְּרוֹתָהּ הַחֲלָקָה וּמְחַבֵּק אוֹתָהּ.
הוּא הָיָה זוֹרֵק לָהּ עֵצָם מְגוּמִי, וּמְתַרוֹצֵץ אֶתָּהּ.
אֶפְלוּ לְמַד אוֹתָהּ לְהֵבִיא מִכְתָּב מִתְּבַת-הַדְּאָר.

בְּקֹר אֶחָד נִשְׁמְעוּ דְּפִיקוֹת חֲזָקוֹת בַּדָּלָת.
"מִי שָׁם?" שְׁאַלָה אִמָּא.
לֹא הִיָּתָה תְּשׁוּבָה, אֵךְ הַדְּפִיקוֹת נִעְשׂוּ מְהִירוֹת
וְחֲזָקוֹת יוֹתֵר. אִמָּא פְתָחָה אֶת הַדָּלָת.
חֵיל גְּרַמְנֵי נֶאֱצִי עִמַּד מוֹלָה.
"כָּל הַכְּלָבִים מְחַר עַד הַשָּׁעָה שְׁלֹשׁ –
לְמַגְרֵשׁ עַל יַד הַמְּשֻׁטָּרָה!"
אָמַר וְטָרַק אֶת הַדָּלָת.

הַגֶּרְמָנִים הַנָּאֲצִים לֹא רָצוּ שְׁלִיחוּדִים יִהְיוּ פְּלָבִים
שִׁישְׁמְרוּ עַל בֵּיתָם! מִיכָאֵשׁ פָּרַץ בְּבִכִי.
"לֹא! לֹא רוּצָה! לֹא אֶמְסֹר אֶת צִיָּקָה לְנָאֲצִים!"
פְּשֵׁה־פֶסֶק לְבָבוֹת, הִתְחִיל לַחֲשֹׁב מָה לַעֲשׂוֹת:
אוּלַי לְהַחֲבִיא אוֹתָהּ בְּאֶרוֹן?
לֹא, לֹא טוֹב. לֹא יִהְיֶה לָּהּ אֲוִיר.
אוּלַי בְּאֶרְגָּז הַכְּבִיסָה?
לֹא, לֹא, גַּם שָׁם לֹא יִהְיֶה לָּהּ אֲוִיר.
חוּץ מִזֶּה, בְּכָל מְקוֹם יִשְׁמְעוּ אוֹתָהּ נוֹבַחַת.

לא נוכל להשאיר את צ'יקה.
אם נשאיר אותה, נהיה פלנו בספנה.
הנאצים מטילים ענש כבד
על מי שלא ממלא את הפקדה.
"צריך לחשב ולהחליט מהר, "אמר אבא.
אחר כך הוסיף ואמר:
"גברת הנוסיה לא יהודיה, היא
גרה מחוץ לגטו.
היא מכירה את מיכאש מיום הולדו,
וגם את צ'יקה.
נבקש אותה שתקח את הפלבה
עד שהמלחמה תגמר.
אולי היא תסכים."

...בְּלֵילָהּ, כְּשֶׁכֶּלֶם כָּבַר שֶׁכָּבוּ לִישׁוֹן,
יֵצֵא אָבִא שֶׁל מִיכָאֵשׁ לְדָרָד.
לְקַח אֶתְּוֹ אֶת צ'יִקָּה וְחֹשֶׁב:
אִם הֲנוֹסֶיָה תִּסְפִּים – אֲשֶׁאִיר אוֹתָהּ בְּבֵיתָהּ,
אִם לֹא – אֶקַּח אוֹתָהּ בְּחֹזֶרָה.
דָּרָד הַשְּׁבִילִים בְּשָׂדֵה הַלָּד אָבִא שֶׁל מִיכָאֵשׁ
יַחַד עִם צ'יִקָּה, רַק הִיָּרַח
וְהַפּוֹכְבִים רְאוּ אוֹתָם.

הגיעו לביתה של הגברת הנוסיה.
אבא דפק בדלת.
"מי שם?"

"פתחי, בבקשה. סליחה שבאתי מאחר כל כך."
גברת הנוסיה הפירה את קולו ופתחה את הדלת.
"שלום לך, גברת הנוסיה. הנאצים אמרו:
כל הכלבים מחר עד השעה שלש למגרש
על יד המשטרה.

מיכאש לא רוצה למסור את צ'יקה לגרמנים.
אולי תספמי לקחת אותה לביתך עד
שהמלחמה תגמר?"

הביטה הגברת הנוסיה בעיניו העצובות של צ'יקה,
הלא הפירה אותה היטב, כי טפלה במיכאש פאשר
היה תינוק.

הביטה ואמרה:

"אמנם אין לנו מספיק אכל, אבל נתחלק."
נתנה לצ'יקה מיד חלב עם מים.

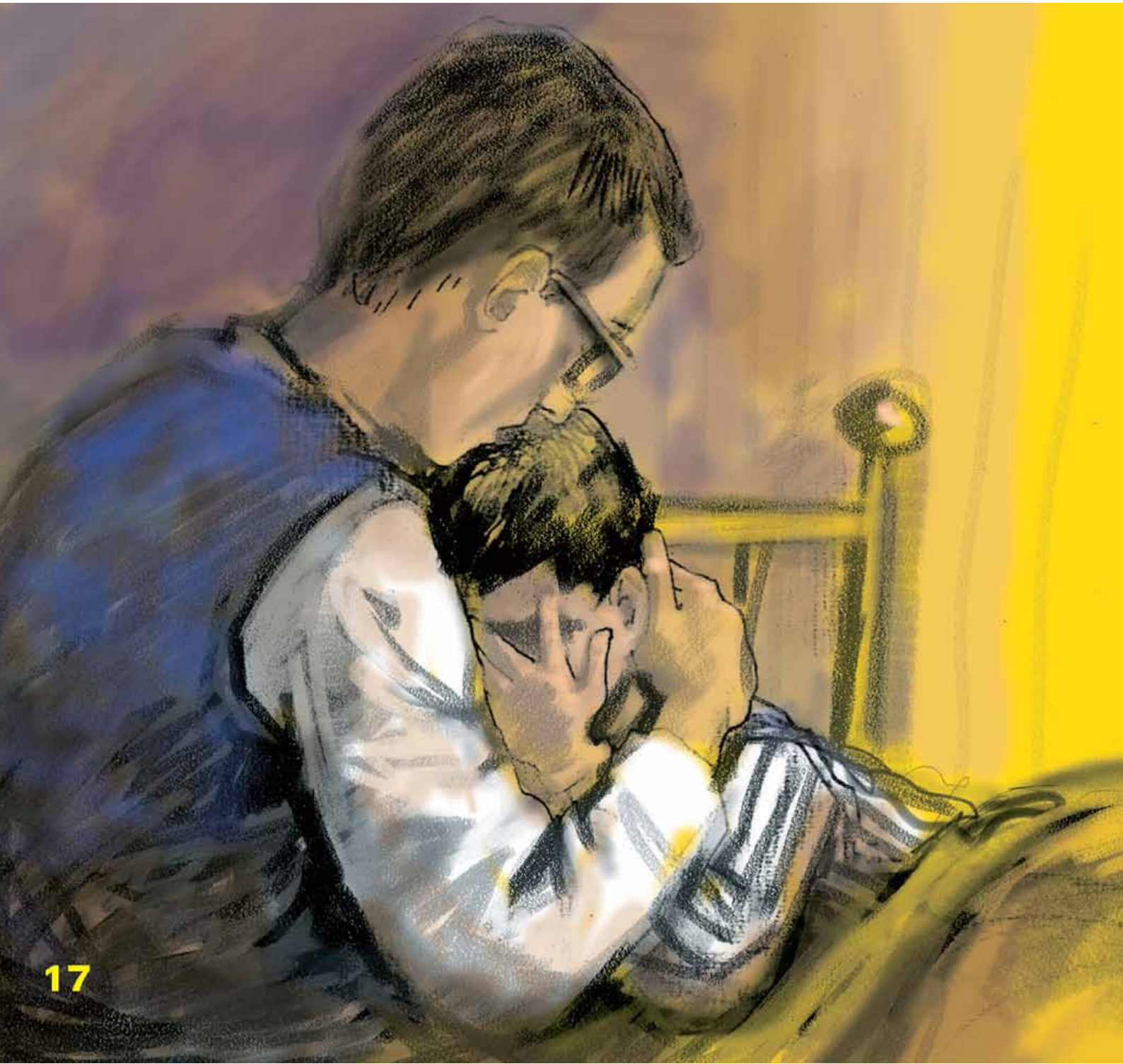
אבא של מיכאש היה נרגש מאוד, לחץ את ידה
של הגברת הנוסיה ואמר:

"איך אגמל לך על טוב לבך?"

לטף את צ'יקה לשלום ביז רועדת וחזר הביתה.

בְּבֹקֶר הַתְּעוֹרָר מִיִּכְאֵשׁ מְשַׁנָּתוֹ. שֶׁקֵּט סָבִיב.
אֵין שׁוֹמְעִים קוֹלוֹת נְבִיחָה.
"אֵיפֹה צ'יִקָּה?" שָׁאַל מִיִּכְאֵשׁ.
"הָאֵם הַסְּכִימָה הַגְּבֵרֶת הַנוֹסֶיָה לְקַבֵּלָה?"
אָבֵא הַתִּיֵּשֵׁב עַל מִטָּתוֹ שֶׁל מִיִּכְאֵשׁ
וְסִפֵּר לוֹ אֶת הַכֹּל.
"חֲבֵל, חֲבֵל מְאֹד שֶׁאֲסוּר לְצ'יִקָּה
לְחִיּוֹת אֶתְנֹו,"
אָמַר מִיִּכְאֵשׁ וּפְרָץ בְּבִכּוֹ.

עבר יום ראשון, עבר יום שני, וביום השלישי -
שוב דפיקות בדלת.
מי זה? - אין עונה! אולי שוב חיל נאצי?
ושוב דפיקות בדלת...
הפעם דפיקות חלשות.
אמא של מיכאש פתחה...
מי זה דופק בדלת עכשו?
הלא זו צ'יקה!
נדאי התגעגעה למיכאש, ובאה לבדה דרך
השבילים בשדה.
כשפשה בזנבה, נערה בחזקה את גופה
וקפצה בשמחה על מיכאש, על אמא ואבא.
גם מיכאש שמח מאוד, אך כלם הבינו שאסור
להשאיר את הכלבה בגטו. אפלו מסכן מאוד.

וְשׁוּב בַּלַּיְלָה, כְּשֶׁכֵּלֶם שָׁכְבוּ לִישׁוֹן,
יָצָא אָבִיא שֶׁל מִיכָאֵשׁ עִם צַ'יִקָה לְדָרֵךְ.
שׁוּב – רַק הַיָּרֵחַ וְהַכּוֹכָבִים רָאוּ אוֹתָם הוֹלְכִים.
הַפֶּעַם שָׁמְרָה הַגְּבֵרֶת הַנוֹסֶיָה עַל צַ'יִקָה מִכָּל מַשְׁמֵר,
וְלֹא הוֹסִיפָה עוֹד צַ'יִקָה לָבוֹא וּלְבַקֵּר בְּגֵטוֹ.
"מְתֵי תִגְמַר כָּבֵר הַמְּלַחְמָה?" שָׁאַל מִיכָאֵשׁ.
אִין אִישׁ יוֹדֵעַ. יוֹדְעִים רַק מְתֵי הִיא מִתְחִילָה.
אֵד מִיכָאֵשׁ בְּשָׁלוֹ, יוֹם-יוֹם חָזַר וְשָׁאַל אוֹתָהּ הַשְּׂאֵלָה:
"מְתֵי כָּבֵר תִּגְמַר הַמְּלַחְמָה?"

לילה אחד שוב נשמעו דפיקות בדלת.
אבא התעורר משנתו.
מי זה יכול להיות, אולי צ'יקה?
נגש בזירות לדלת, הציץ דרך חר המנעול
וראה מדים.
הדפיקות גברו.
"פתח את הדלת מייד!" צעק החיל הנאצי.
אבא פתח את הדלת.
"בעוד שעה כלם למגרש על יד המשטרה!"
אבא העיר את אמא וספר לה על הפקדה.
שניהם שמעו פבר מזמן שהנאצים מגרשים
יהודים מן הגטו למחנה רכוז.
מה לעשות? יש להחליט מהר.
הרי הכינו לעצמם מקום מחבוא במקרה של סכנה.
מייד העירו את מיכאש, אחזו בידיהם, פנו למקום
המחבוא והסתתרו שם עד סוף המלחמה.
מזל שצ'יקה לא היתה אתם, חשבו אבא ואמא,
אך לא פד חשב מיכאש, כי התגעגע מאוד אל צ'יקה.

עָבְרוּ יָמִים וְלֵילוֹת, יָמִים וְלֵילוֹת, עַד שֶׁבִקֵּר אֶחָד
שָׁמְעוּ אִמָּא וְאַבָּא רַעַשׁ חֲזָק שֶׁל כְּלֵי רֶכֶב בַּחוּץ.
”מָה זֶה? מְכוֹנִיּוֹת מִשָּׂא? אוֹטוֹבוֹסִים?”

הֲצִיצוּ דָּרָךְ הַסָּדֵק בֵּין הַקָּרְשִׁים.
הָיוּ אֵלֶּה טַנְקִים כְּבָדִים שֶׁנָּעוּ
בְּאִטְיוֹת בְּכַבִּישׁ.

”שֶׁל מִי הַטַּנְקִים הָאֵלֶּה?”

פְּתָאוּם שָׁמְעוּ קוֹל נְגִינָה וְקוֹלוֹת שִׁירָה.
”לְבַלְבוּ אַגָּס וְגַם תַּפּוּחַ...” בְּרוֹסִית.

וְהֵיכֵן הַגֶּרְמָנִים הִנְאָצִים?

אֵין רוֹאִים אִישׁ מֵהֶם.

כְּנֶרְאָה בְּלִילָה נִלְקַחוּ בְּשָׁבִי

עַל יְדֵי הַחֲיָלִים הָרוֹסִים.

”הָאֲמָנָם נִגְמְרָה הַמְּלַחְמָה? בְּאֲמָת?

קֶשֶׁה לְהֶאֱמִין!

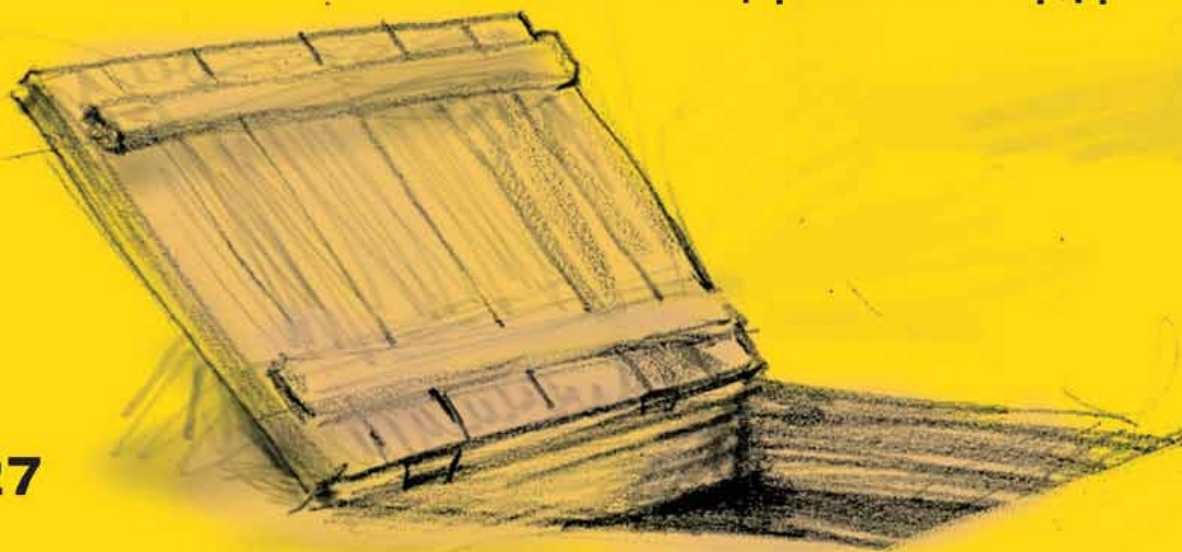
כְּמָה זְמַן חִפִּינוּ לַיּוֹם הַזֶּה, וְהֵנָּה הוּא בָּא!”

אָמְרָה אִמָּא, וְלִשְׁמַחַת שְׁנִיָּהֶם לֹא הָיָה גְבוּל!

איפה היָה מיכָאש?
הוא יָשן שָׁנָה עֲמֻקָּה וְלֹא שָׁמַע אֶת הָרַעַשׁ,
הוא לא יָדַע שֶׁהַמְּלַחְמָה כָּבֵד נִגְמְרָה.
לְפִתְעָה חָשׂ מִיכָאשׁ שֶׁמִּישָׁהוּ מֵנִיעַ אֶת פֶּתְפוֹ.
זוֹ הִיְתָה אִמָּא שָׁלוּ.
"קוּם! קוּם מְהֵרָה, מִיכָאשׁ!" קְרָאָה,
"הַמְּלַחְמָה כָּבֵד נִגְמְרָה, יְכוּלִים
לְצֵאת מִן הַמַּחְבּוּא!"
אָבָא וְאִמָּא חָבְקוּ וְנִשְׁקוּ זֶה
אֶת זֶה וְקִפְצוּ מֵרֵב שִׂמְחָה.

גַּם הַגְּבֻרָת הַנוֹסִיָּה שְׂמַחָה מְאוֹד
שֶׁהַמְּלַחְמָה נִגְמְרָה.
הִיא פֶּתַח אֶת הַדֹּלֶת.
וּמִי קִפֵּץ הַחוּצָה?
צ'יקה, כְּמוֹבֹן!
לֵאן צ'יקה רָצָה, נוֹבַחַת וְנוֹבַחַת?
מִי שָׁמַע אֶת קוֹלָהּ וְרָץ לְקַרְאָתָהּ בְּשִׂמְחָה גְּדוֹלָה?
מִיכָאֵשׁ, כְּמוֹבֹן!
מִיכָאֵשׁ חָשַׁב:
אִיזוֹ פֶּלֶא חֲכָמָה יֵשׁ לִי!
אִיזוֹ פֶּלֶא נְאֻמָּנָה!

הספר מבוסס על מעשה שהיה בגטו במלחמת העולם השנייה. הנאצים פקדו על היהודים למסור להם את כלביהם. צ'קה הכלבה של מיכאש היא גבורת הסיפור.

המחברת היא פסיכולוגית, מורה למורים ולגננות וניצולת השואה. היא מפתחת ברגישות את העלילה ומרתקת את הקורא והמאזין הצעיר.

ספריה האחרים הם:

- מה קרה בשואה-ספור בחרוזים לילדים הרוצים לדעת
- לו הכוכבים ידעו לדבר
- היום בכתה לי הצפירה
- ברוך הדמיון ארור הדמיון
- שהרעש שכב לישון

בקר באתר: www.booksRus.co.il

דאנקוד 633-010
מחיר מומלץ לצרכן: ₪ 55